

Narratológia

PhD-kurzus az orosz irodalmi alprogram számára

(BTP2SL_T_8 Narratológia (2020/2021/ősz))

Dr. Goretity József – Dr. Regéczi Ildikó

1. Az orosz formalizmus: fabula és szűzsé; a szkáz narrációs forma
2. Gerard Genette és Tzvetan Todorov strukturalista elemzései, a szegmentálás, ill. a nézőpont kérdése
3. A nézőpont mint kompozíciós probléma: Borisz Uszpenszkij tipológiája
4. Szerző és hős problematikája Bahtyinnál
5. Szerző és narrátor problematikája Roland Barthes szövegeiben
6. A „posztklasszikus” narratológiák: Jurij Lotman szöveg-modellje
7. Narratív beágyazás
8. Az üres hely kérdésköre
9. Az ekvivalencia-kérdés
10. Az ornamentális próza

Kötelező irodalom

Виктор Шкловский: *Воскрешение слова* <https://philologist.livejournal.com/8837075.html>

Борис Эйхенбаум: *Теория „формального метода”*

https://teoriaciek.files.wordpress.com/2010/10/eichenbaum_teorja-formalnogo-metoda.pdf

Ю. Н. Тынянов: *Литературный факт*

<http://www.philology.ru/literature1/tynyanov-77e.htm>

Ю. Н. Тынянов: *О литературной эволюции* <http://www.philology.ru/literature1/tynyanov-77f.htm>

A szó feltámasztása. Orosz irodalomelméleti tanulmányok. Szerk. Molnár Angelika, Fresli Mihály. Szombathely, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Savaria University Press, 2016.

Genette, Gerard, *Az elbeszélő diskurzus = Az irodalom elméletei I.*, szerk. Thomka Beáta, Pécs, JPTE-Jelenkor, 1996. 61-99.

Todorov, Tzvetan, *Poétika = A modern irodalomtudomány kialakulása*, szerk. Bókay Antal, Vilcek Béla, Bp., Osiris, 2001, 579-600.

Borisz Uszpenszkij, *A kompozíció poétikája (A művészi szöveg szerkezete és a kompozíciós formák tipológiája)*, Bp., Európa, 1984. oroszul: <http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/1627/1/philolog-ahp-15.pdf>

М. М. Бахтин: *Автор и герой в эстетической деятельности* <https://dustyattic.ru/articles/other-articles/author-and-hero>

Mihail Bahtyin: A szerző és a hős. = Bahtyin, *A szó esztétikája*, Bp., Gondolat, 1976. 83–118. orosz:

Barthes, Roland, *Bevezetés a történetek strukturális elemzésébe = A modern irodalomtudomány kialakulása*, szerk. Bókay Antal, Vilcek Béla, Bp., Osiris, 2001, 527-543.

Barthes, Roland: A szöveg öröme. Irodalomelméleti írások. Bp., Osiris, 1996.

Лотман Ю.М. *Текст в тексте* <https://refdb.ru/look/1489991.html>

Lotman, Jurij, *Szöveg, modell, típus*, Bp., Gondolat, 1973.

Boehm, Gottfried: *A képleírás*. In: *Narratívák 1*. Szerk. Thomka Beáta. Bp., Kijárat 1998. 19–36.

Dallenbach, Lucien: *Reflexivitás és olvasás*. In: *Narratívák 6*. Szerk. Thomka Beáta. Bp., Kijárat 2007. 39–54.

Cohn, Dorrit: *Metalepszis és mise en abyme*. In: *Narratívák 6*. Szerk. Thomka Beáta. Bp., Kijárat 2007. 113–122.

Ingarden, Roman: *Az irodalmi műalkotás*. Ford. Bonyhai Gábor. Bp., Gondolat, 1977.

Iser, Wolfgang: *A fikcionálás aktusai*. In: *Az irodalom elméletei IV*. Szerk. Thomka Beáta. Pécs, Jelenkor, 1997.

Jakobson, Roman: *A zérus jel*. Ford. Szépe György. In: *Nyelvészeti dolgozatok*. Szeged, 1969.

József Attila Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar. http://acta.bibl.u-szeged.hu/3494/1/etno_lingu_013_005-007.pdf

Barthes, Roland: *Az írás nulla foka*. Ford. Romhányi Török Gábor. In: *A szöveg öröme*. Irodalomelméleti írások. Bp., 1996, Osiris 5–49

Шмид, В. Эквивалентность. In: Шмид, В. *Нарратология*. М., Яыфки славянсклй культуры. 2003. 134–145. <http://yanko.lib.ru/books/cultur/shmid-narratology.pdf>

Wolf Schmid: Ekvivalenciák az elbeszélő prózában (Anton Csehov novelláiból származó példákkal). *Helikon* 1999. 1-2. 180-209.

Шмид, В. Орнаментальная проза. In: Шмид, В. *Нарратология*. М., Яыфки славянсклй культуры. 2003. 146–150. <http://yanko.lib.ru/books/cultur/shmid-narratology.pdf>

Силард Л. Орнаментальность / орнаментализм. *Russian Literature*. 1986. Vol. 19. 65–78.

Русская культура в контексте Европы

PhD-kurzus az orosz irodalmi alprogram számára

(BTP2SL_T_10 Russkaâ kul'tura v kontekste Evropy (2024/2025/tavaszi))

1. Определение ключевых понятий культуры. Два русла русской культуры /Д.С. Лихачев/
2. Раскол в русской церкви и явление «цивилизационного раскола»
3. Петербург и Европа
4. Поляризация интеллигенции. Славянофилы и западники
5. Поляризация в литературе 19-го века
6. Взгляд европейских путешественников на Россию и взгляд на Европу русских путешественников в 19-м веке
7. Россия как созидаящая сила синтеза: Ф.М. Достоевский и Вл. Соловьев
8. Концепция евразийства
9. Россия из Европы. Явление эмиграции
10. Путешественники из Венгрии в Советский Союз
11. Проблематика Востока–Запада и русский постмодерн
12. Русская эмиграция в наши дни

Рекомендуемая литература

Сыров, С.Н.: Страницы истории. Москва, «Русский язык», 1977. /главы: VII, VIII/

Хайнади Золтан: Культура как память. Главы из истории русской культуры. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998.

Гройс, Б.: Поиск русской национальной идентичности. Вопросы философии, 1992. №9, 52–60. / <http://ec-dejavu.net/g/Groys-Russian-Identity.html>

- Ахиезер, Александр: "Россия: критика исторического опыта." (Новосибирск: Сибирский хронограф, 1997). <http://4plus5.ru/ist/ahies.html> /Часть I. Глава IV: Крайний авторитаризм и зрелость раскола/
- Спивак, Д.Л.: *Метафизика Петербурга*. Санкт-Петербург, «Алетейя», 2003.
- Николай Бердяев: Истоки и смысл русского коммунизма.
http://krotov.info/library/02_b/berdyaev/1937_042_0.html
- Лейдерман, Н.Л.-Липовецкий, М.Н.: *Современная русская литература. 1950-1990-е годы. Т.2*. Москва, Академия, 2003. /введение глав/
- Синявский, А.: Что такое социалистический реализм. In: Литературный процесс в России. Москва, 2003. 139–176.
- Ерофеев, В.: Поминок по советской литературе. In: Страшный суд: Роман. Рассказы. Маленькие эссе. Москва. 1996. / <http://www.fedy-diary.ru/?p=3883>
- Эпштейн, Михаил Н.: Истоки и смысл русского постмодернизма. In: Постмодерн в русской литературе. «Высшая школа», Москва. 2005. 102–126.
- Az orosz kultúra Nyugat és Kelet között. Szöveggyűjtemény.* Szerk. Bagi Ibolya, Szőke Katalin. Szeged, 2006. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefindmkaj/https://mek.oszk.hu/05500/05541/05541.pdf